

Mentor in znanje

Št.8/ november 2011

Kaj moramo vedeti o dinamiki majhne skupine

Danes se bomo znova pogovarjali o odnosih v naših študijskih skupinah. Velikokrat sem že poudarila, kako pomembni so odnosi v majhni študijski skupini, v izobraževanju starejših pa je že tako, da je učenje prav tako pomembno kot so pomembni odnosi, zato ni odveč, če se znova in znova vračamo k njim.

Kako uvesti novo članico ali člana v skupino

Ste se že kdaj vprašali, kako uvesti novega člana ali članico v svojo učno skupino, ali srečanje ali dve prepustiti tujim gostom, mladim raziskovalcem, ki so vas prišli opazovat ali intervjuvat, tujim prostovoljcem, ki pridejo k vam z razlago svoje dežele, ne da bi se skupina pričela počutiti nelagodno? Študijske skupine na univerzi za tretje

življenjsko obdobje se navadno kaj kmalu spremenijo v primarne skupine, kot jih imenujejo psihologi. V skupinah, v katerih vezi postanejo tesne, se člani skupine razmeroma dobro poznajo med seboj in se z velikim veseljem znova srečajo po daljših počitnicah. Med člani skupine se spletejo vezi naklonjenosti in bližine. Takšne skupine nemalokrat nadomestijo mnoge druge, ki smo jim skozi življenje pripadali, in ker je takih skupin v življenju po upokojitvi navadno manj kot poprej, jih člani branijo pred spremembami. Branijo svojega mentorja, svoje sošolce. Tujci, ki nenadoma vstopijo v njihov svet, jih zmotijo.

Takšna so dejstva, a mentor lahko naredi marsikaj za to, da se skupine odprejo navzven... da so vesele občasnih obiskovalcev in njihove drugačnosti.

Novemu članu skupine lahko mentor kar pred skupino razloži nekatere psihološke pojave. Novemu članu pove, da je prišel v novo trdno povezano skupnost (opiše jo, rekoč, boste videli, kako so prijazni, pa dobri učenci, dobro se boste počutili med nami - če ste malo hudomušni in če to ustreza resnici, lahko rečete »pravi divjaki so«, ni jih moč ustaviti... a se nič ne ustrašite... samo pazite, da se ne boste takoj oglašali na ves glas. Dve do tri srečanja bodite tihi, opazujte, po tistem se oglasite... Tako pač je z majhnimi skupinami. Odnosi se gradijo počasi«. Goste mentor vplete v delo skupine tako kot vse druge člane, a vendar da večji pomen obstoječim članom kot gostom.

Majhne učne skupine se strukturirajo okrog središčne osebe, mentorja.

Redl (1942) je preučeval čustveno strukturo skupin. Čustvene reakcije na središčno osebo oblikujejo čustvene reakcije v skupini. Če je mentor hudomušen, sproščen, bodo tudi drugi takšni. Če je mentor nadvse pazljiv, bodo tudi drugi težili k temu. Vsekakor se v skupinah oblikujejo **odnosi odvisnosti**, kadar so člani skupine *odvisni drug od drugega za doseganje ciljev*. Odnosi so odvisni tudi od medsebojne privlačnosti, privlačnosti dejavnosti, povezanosti skupine napram drugim skupinam.

Člani so lahko odvisni tudi drug od drugega. Vsak član drugim članom predstavlja okvir, zrcalo. Vsakdo svoja stališča do skupine oblikuje glede na stališča drugih, glede na norme, ki si jih postavlja skupina. V skupinah, kjer vsebine prinašajo tudi nekatere elemente terapije (pomoči), pa se ustvari tudi **odvisnost od vodje**. Ko se razrešijo napetosti, ki jih takšna odvisnost ustvarja, mentorja takšne skupine drugi člani skupine dojemajo kot avtoriteto, nanj pa vsakdo v skupini projicira svoje fantazme.

Povedano velja predvsem za skupine odraslih, še bolj pa za skupine starejših odraslih. *Koncept odvisnosti* je razdelal J. Muller (1963). Müller pravi, da je narava vezi odvisna od tega, kako se je vez ustvarila, od svojih korenin (nemalokrat od mentorja). *Vsi odnosi pa so podvrženi neke vrste hierarhiji, po kateri se razvrstijo člani skupine.*

Člani skupine so med seboj lahko v odnosu odvisnosti tudi zato, ker so se domenili, da bodo skupaj dosegli nek cilj.

Odpor do sprememb

Mentorji vemo, da nič ni težje kot priti v skupino za prejšnjim mentorjem, prevzeti njegovo vlogo v skupini. Zakaj?

Lahko rečemo, da je vsak sistem, ki je v ravnotežju, hkrati tudi inerten in zaradi inercije naše skupine poskušajo člani skupine zmeraj znova doseči predhodno stanje ne glede na notranje ali zunanje vplive. Lahko bi rekli, da vsaka sprememba sproži v skupini odpor, zbudi nasprotujoče sile, če se te izrazijo odprto ali ne. Manj odpora je v kreativnih skupinah, ki so bolj pripravljene sprejemati spremembe, kot denimo skupina naših študentov na gornji fotografiji, ki je v Freiburgu pred mednarodnim občinstvom predstavila zgodbo Jurija Vege, v kostumih, ki so jih člani načrtali in izdelali sami, po scenariju, ki so ga napisali sami. Skupine, ki gojijo Inovativnost, so odprte in prilagodljive, pripravljene na spremembe. Sicer pa zaupajmo Kurtu Lewinu

(1947): diskusija v skupini pomaga spremeniti navade in obnašanje. Če zaznamo odpor, ga poskušajmo premostiti. Pogovarjamo se s člani skupine in vse bo (najverjetneje) v redu.

Pa lep pozdrav vsem skupaj,

Dušana Findeisen